

గాంధీనీతిశత్రు

[కం. శ్రీరాజీ శాన్తము]

భావంబున దలచి శక్తి
దేవీవర సుతుగొల్పియు

శ్రీమలయగ నొకశతకము • జెప్పెద వత్సా.

[జం. ఆకర్ణింపుము బాలక!

ప్రాకట బాతీయ నీతి • వాక్యంబుల నే
నోత్తరముగ నుడివెద

వీక వైది యుగ్గి నీవు • ప్రీతిన్ వత్సా.

[కం. మును ప్రాప్తమని ప్రాచిన

మమన ప్రాపదిని గదలు • గాచిన బానిస్
మనమన పురియింపుము నీ

వనమనము భ క్తిమీట • నలరుచు వత్సా.

కం. అరవిందు ధిలకు లజపతి

గురు నీల గాంధీ మహాత్మ్య • కులనాలీ హా
దరులను నీ మాహాసమున

నిరతము భజ్యుంపుమయ్య • నెమ్మిని వత్సా.

కం. జననియును జన్మ భూమియు

మనమున దలపోయ స్వస్తి • మాన్యంబగుచున్
దనకు నను నార్యవచనము

వినవే చెవులార నీవు • వీరిన్ వత్సా.

కం. ఇదియే భారతవర్షం

బిదియే మన రత్న గర్భ • హిందూ దేశం
బిదె! దేశజనని నీమెను

ముదమున భజ్యుంపురతము • ముందుగవత్సా

కం. అరుగులు చుట్టలు

నారాయణ పదునారుగురు మ • హా రాజవరుల్
ధీరత పాలించిన యా

భారత దేశంబె! యిద్ది • వసుధా వత్సా.

గాంధీనీ ³ శతకము.

కం. మన దేశంబున కున్న

మున గలవు హిమాలయాలు * భూధరములు లె

క్కిన జూడు వైపుల మహా

వననిధి యలరారు పోవు * వసువున వత్సా.

కం. ఈ సరిహద్దుల నుధ్యమ

భాసిలు నొక కోటభంగి * పరి పంధులకు

నానుక్కియై రత్నకవచి

కాసారం బగుచు భరత * ఖండము వత్సా.

కం. భారతం గాంచిన శృంగయు

గారని కావేరి సింధు * గంగానదులు

పూత మొనర్పగ పంటల

చేతన్దుల తూగు గాదె * చెలువుగ వత్సా.

కం. ఆనందంబగు కొండలు

కానవములు గలిగి మిగుల * కనులకు విండై

జ్ఞానులకును గేహంబై

మహానలకును నెలవునగుచు * మహిలో వత్సా.

గాంధీనీతి శతకము.

కం. ముప్పది కోటుల భిక్షుల

నొప్పుగ గనిపెంచుచుండె * నోరిమి మీఱన్

ఎప్పటికైనను మనమీ

యప్ప ఋణంబకట దీర్ప * నగునే వత్సా.

కం మును కృధ్ధి భూపతితో

జనె పైంకవ రాజ్య లక్ష్మి * మాంబంతో

డనె ఏ హృదీయ రాజ్యము

విను వీధిక నెగసిపోయె * వినరా వత్సా.

కం. అకటకటా మన పూర్వీల

ప్రకటిత చరితంబు విన్న * వారికి మనకు

తెక దేర హస్త మశకము

లకుగల భేదంబరము గ లదు సుమి వత్సా.

కం మన పూర్వీ లెన్నజైనను

కని వీని యున్నారా భువిని * కలుపులుగలవని

చును నానాటి కకట మన

కొనగూకను మా యకటపు * లుడుగకవత్సా

కఠి. వాటంబుగ మనమిప్పుడు

పాబుబడిన కఱపు లిచట ♦ వసియించుకొనో

రాటమున నూలు వడిగిన

కొట్టుకొలదియు ధనము మి ♦ గుండే! వత్సా.

కృ. రాట్నంబె సాంఖ్యరూపము

రాట్నంబె విరాట్స్వరూపి ♦ రాట్నమేసిరియున్

రాట్నమే మనప్రియ మిత్రుడు

రాట్నము మనమెప్పు విమన ♦ రాదుగవత్సా.

కధి. గాట్నంబె విష్ణు చక్రము

రాట్నంబే పాశుపతము ♦ రాట్నమే పవిత్రమున్

రాట్నంబే గాండీవము

రాట్నంబే మన శతఘ్ని ♦ గణమున వత్సా

శం. రిహతులు కేవలీన్న ను గడు

తహ తహబడి రేఖుచ్చుతును ♦ దద్దమ్మలకా

యిహువగ సౌఖ్యము లట్టుట.

గ్రహచార శంభ! వారి ♦ గతిమను వత్సా

గాంధీసీతీ శతకము.

కం. దేవో ధర్మబునకై

లేశంబభిమాన మైన * లేకయె ధరణిఁ

పేశమునకు జొరల బడుదు

రాశాపరుల కెటు మోక్ష * మిబ్బును వత్సా

కం. ప్రాకట యశంబు గాంచక

యాకటి పొట్టకు భుజించి * యల్ప సుఖముల్

జేసిన నేమి ఫలంబిల

కాకులు జీవింపవె! చిట * కాలము వత్సా

కం. క్రూర మృగంబులు దలపన

కారణముగ హరిణములను * గలచువిధమునక

భారుణి నల్లెడ సాధుల

క్రూరులు బాధింతు రెవుడు * గొంకక వత్సా

కం. ధర్మస్థలిని సహింసా

పరమో ధర్మమును నార్య * వచనము వినజే

అర్చననను హింసింపక *

కరుణస్వీకు వంగ వలయు * గ్రక్కు నవత్సా

కం. దుడుకు తనంబున మనలకు

నిడుమలె లభియించు నబ్బు ♦ దెన్నగు సౌఖ్యం
బడకువ గల్గిన మనకే

యెడనైన సుఖంబె! ఖల్లు ♦ నిలపై వత్సా

కం మును సహుమం డొద్దుండె

మునులను బాధించిగాదె ♦ భుజగంబయ్యె
తనకెంత కలిమి యున్ను

వినయంబున గాని నరుడు ♦ వెలయునె వత్సా

కం ధనమే మూలము జగతికి

వినయంబే! మూలమరయ ♦ విషయ వైష్యం
బునకు వివేకమే మూలము

గొనఁకు మూలంబు నుమ్ము ♦ కొమ్మకువత్సా

కం మును క్రూర రాక్షసావళి

మునులను బాధించి నటుల ♦ మూఁతులుమదిలో
కనికర మెఱుగక గాఢిం

భిన నెవరైన నిరు నలుక ♦ జెనకు వత్సా

గాంధీనీతి శిక్షము.

కిం. దివిజేసెడు హనుమంతుని

కవిచేకొని కొట్ట పూన ♦ భానంబున నూ

దివిజుల నెల్ల గలంచెన్

పవనం డసహాయవాడ ♦ పరుడై వత్సా.

కం. అసహాయోద్యమ ఫలచుతి

రసభరితము దానినంద ♦ రాదుగ! ధరిపా

లనులకు బానిసలకు తా

సనుల కరతలామలకము ♦ పరిమము నెత్తా

కిం. అసహాయోద్యమ మిట దు

ర్వ్యసనమునకు హేతునంట ♦ స్వాతంత్ర్యముని

వ్యసుధన్దొన నిటుగాదట

కనుగాయల కేమి దెలియ ♦ గలదుర వత్సా.

కం. శోధింప దెలియకున్నను

సాధకమున దెలియనగుచు ♦ సకలంబరయన్

శోధింపగ పురుషునకును

సాధింపగ రానిదేది ♦ జగతిన్ వత్సా

కం. జాతీయత మనహిందూ

జాతీకి లేడంట బాని సత్వమే మనకున్

ధాతలిఖించిన వ్రాతట

భూతమున నెట్టి వింత * బుట్టినె వత్సా

కౌ. అరయంగోహమ శత్రువు

నకునక శాంతించె నొడవు * సరకింబనెన్

పరతంత్రము స్వాతంత్ర్యమే

పరమసుఖము రాట్నమెనున్ * భాగ్యమునత్సా

కం. స్వాతంత్ర్యమే సంతోషము

స్వాతంత్ర్యమే స్వర్గలోక * సౌఖ్యంబరమున్

స్వాతంత్ర్యమే సిరి సంపద

స్వాతంత్ర్యమే శౌరవంబు * జగతిన్ వత్సా

కం. పరతంత్రమే గుఱాంబుధి

పరతంత్రమే ఘోరనరక * మరకింబనెన్

పరతంత్రమే దారిద్ర్యము

పరతంత్రమే బానిసంబు * వసుధన్ వత్సా

గాంధీనీతి శతకము.

కం. కాదు సుమీ కాననసభ

రాదు సుమీ కాటకంబు ♦ రహస్యంబున్న

భేదము సుమి దౌర్జన్యము

శ్రీవము సుమి కాంగ్రే స్పాష్ట్య ♦ స్థిరముగవత్సా

కం. మును జాపాన్దేశస్థులు

మన లేదొకొ! హిందవశను ♦ మనకన్న, బలం

బున భాగ్యంబున భునులే!

కను వారల గతిసు నేడు ♦ కనుల వత్సా

కం. తంత్రంబెట్టిదొ! యోగము

మంత్రబలము లేదు మనకు ♦ మహినేజుటకున్

తంత్రంబుననే మనకు స్వ

తాత్రములభియించు నిక ♦ తద్యము వత్సా

కం. మద్యమె ఘోర నికాచరి

మద్యమె మన భరణదేశ ♦ మాతృగుజంబున్

మద్యమె మన దారిద్ర్యము

మద్యమె పరవశుల జేయు ♦ మూచర వత్సా

కం. ధనమూ నాశనమగు సుమి

తనవా చెడిపోవు బుద్ధి • లెక్క వయగు నూ
జనులచులకం జూతురు

గనుకస్థద్యంబు గోల • గడగతు వత్సా

కం. మత్తుపదార్థంబుల గొని

వృత్తుల త్యజించి యకిట • వికలశ్వమునన్
ఇతైఱగున నుంటిమిగద!

యొత్తిగిలన్ చోటులేక • యుర్వి వత్సా

కం. బాతీయవిద్య గఱచిన

భ్యాతియునీతియులభించు • కలుషములుడుగున్
జాతికి గొగవమేర్పడు

మూతిని మీనంబునిలుచు • చుప్పిరి వత్సా

కం. విద్యయె శృంగపూజితముర

విద్యయె కీర్తిప్రదంబు • విద్యయెధనమున్

విద్యయె మణిభూషణముర

విద్యయె నుజ్జానమొసగు • వేల్పుర వత్సా

కం. విద్వే నౌంఁగనివాడొక

యెప్పుడుమీ దలఁమేలు • యెద్దైన సిలక

మొస్తన కెల్లుచువానిని

సున్నలు వేయేల నిదియె • సూక్తి! వత్సా

కం. స్త్రీవిర్య కూచవచుచు

కావరమున బల్కుచుండు • కాపురిషులిలన్

ధీవరులయ్యది తప్పని

భావంబున దలవరెప్పు • బలుకగ వత్సా

కం. లేడిగొంగ వెంకటయ్య కు

మ్మరి మొల్లమున వనమందు • మహిమగగన

తరుణీమణి లీలావతి

విరిచింపడ! గణితమొకటి • వెలయు వత్సా

కం. స్త్రీలకు స్వాతింత్యంబిడి

జాలనిమనకెటుల గల్గు • స్వాతింత్యంబుక

కూలివచ్చిన స్త్రీవలె

నాలినిగనుగొనుట నీకు • లక్షమే! వత్సా

కం. మునురాజపుణిదేశపు

వనితామణులెంతమాది • ప్రాణంబులు భం
దనమందున విడిచిరకట

వనదేశ సుఖంబుకొఱకు • మఱచితె వత్సా

కిం. విననగులు గృహచ్ఛిద్రము

లను జెప్పకుమిది గుట్టు • లంకకు జేతా
నను వాశ్యమివెఱుంగవె

కునమున నీమాట నెప్పుడు • మఱువకు నత్సా

కం. జూదమున ద్రాగుడబ్బును

జూదమునగలుగు జార • చోర్యాంబుల

జూదమున సిరియుబోవును

జూదముననే? కలుగు నమిత • శోకమునత్సా

కం. మును ధర్మరాజు దుర్యోధ

ధనునితోడనుజూదమాడి • తగనియు సమలస్

కనియెచుగాదే వనముల

మనమున 'నామాట నెప్పుడు' • మఱువకు నత్సా

క- సలు సకు జూదంబుననే

లిగెన్ రాజ్యచ్యుతియును ♦ కాంతారమునన్

కులనఁ నడ బాయుటయును

తలసఱుమీ జూదమాడ ♦ దగడది వత్సా

చ- శిశువు కమత్యమెరుగక

అసకారింబయోధులెల్ల ♦ హతులైరిగడా

మనమందర మొకటైనను

గనమ? స్వాంత్యమొక్క ♦ శుణమునవలె

క- ఇల సఁగ్గిభాపలబున

గలదు మహాశక్తియొకటి ♦ కాపునమనమే

వలనైన నైకమత్యము

గలిగియు మెలగింగవలయు ♦ గ్రక్కఁజవలె

క- చదువులలో మర్మములను

జదివియు జ్ఞానాబుగాంది ♦ స్వాతంత్ర్యమున

మదిగోరుచు సనవరతము

నదఁచుత జీవులకు సేవ ♦ పల్కము వత్సా

కం నెలనెందుల వలలో బడి

కులకాంతల గలచేనట్టి ♦ కూశలు ఒగలిక

గలరుగదా! వారిగతి

తిలకింపమె తత్పథమున ♦ దిక్ గకు వత్సా

కౌ. తలవున మాటలక్రియలను

వలవుందోపంగ నీకు ♦ పరపనిరల్పపై

నెలమిని వినవే! పరదా

రలుమాశ్రితములగుసూక్తి ♦ రత్నమువత్సా

కం. ధరణిజ చెరగొనిలంకా

వరుడల తావణులుగనడె! ♦ భండినమందుక

మరణము, వాలియుచావడె

పరనతి నాసింది యెవరు ♦ బ్రతికిరివత్సా

కౌ. ధన్యు గాపాడన్వలె

మర్మముగా బ్రతుకవలయు ♦ మనుజుండెపుడుక

కర్మకుడై మనవలయును

నిర్మల యశమందవలయు ♦ నేలన్ వత్సా

కం. పతిభక్తిగలయదే! సతి

సకలకారకనీకవాడ ♦ పతిరాజగలన

గతి నెఱిగినవాడే యతి

యతి నెఱిగినవాడే కవిర ♦ అరయగ వత్సా

కం. రసపుష్టి లేనికవిలయు

కుసుమంబులు చేసి గులుము ♦ గుడిలేపు

బసువులు దొంగిలనునును

శుశిబిడ్డలు లేనికొంప ♦ వ్యర్థము వత్సా

కం. అప్పుయు నమ్మయు నన్నయు

జెప్పిన యేపనియైనైన ♦ జచ్చెరనీపున

ఒప్పుగ జేయుచునుండుము

తప్పుచుకలెగబోతు ♦ చగవని వత్సా

కం. తలిదండ్రుల బాధించెడు

పలుగాకి ముఖంబుజూడ ♦ పాపమటంచున

పలుకగవినవే వారల

ముచ్చాదపులనుచు గొలుపు ♦ మెప్పుడున

కం కలహోపశాంతిః

నిజకంఠాపనిమనోజ్ఞః కలహోపశాంతిః -

చెలిమిని విడిచివేసి

తలిమిని గొని మూలమునకు వచ్చి పరమేశ్వరుని దర్శనము.

కం. పూర్వకమున

నాగార్జునాని సన్న్యాసుఁడు కలహోపశాంతిః

నాటికి పేరుముడి నేర్పడు

నిజకంఠాపనిమనోజ్ఞః కలహోపశాంతిః -

కం. నిజకంఠాపనిమనోజ్ఞః

నిజకంఠాపనిమనోజ్ఞః కలహోపశాంతిః

పేరుముడి నేర్పడు

కం. పూర్వకమున

కం. పూర్వకమున

కలహోపశాంతిః కలహోపశాంతిః

చెలిమిని విడిచివేసి

తలిమిని గొని మూలమునకు వచ్చి పరమేశ్వరుని దర్శనము.

కా. అంధుల గేలిన్పులుపకు

వాంఛులక స్థంబు సలిచి ♦ పనుషవచనముల్

సంగింపకు సేవయముగ

ఒండువులను గారవిండు ♦ పాచితి వత్సా-

కం. బడిలో నల్లరినేయకు

వడిచడి బగు నెత్తగోకు ♦ పసియెవనిన్

కడిజాతి బాలురను నీ

కడిజేచి గారవిండు ♦ ముసలది వత్సా-

కి. పెందలకడ లేచియు ము

న్కుందుగ దేవునిభజించి ♦ మోవయు పిలిచిన్

జెందగ పాపముజదివియు

నందరు సొప్పగింపబడికి ♦ నగుగము వత్సా-

కం ఉరుభక్తిగలిగి నీవన

వరలేము గుగువులభక్తులు ♦ భాషించుమీ

పెరవారలతో నమితము

కరుణాద్వేషులను నెల్ల ♦ నాంచుము వత్సా-

కం. సిరిగల దినములలో నున

దొరగాతడెనున చు బలిఁ ♦ నొల్కె నుడుకె-

దరి జేరికుదురె యు

నట్లైవడిగ న చుడరికి ♦ నల్పులు చత్సా.

కం శిలిమియు లేమియు రె డును

తులదూగుచునుండు సమితి ♦ పొటఁగి వేకె-

శిలిమియుపెప్పడు లేమియు

పలుకదురా పోదు నగుచు ♦ వసున చత్సా

కం శిశువళమేటికి లేమిని

శిలిమిని బుద్ధంగ నేల ♦ హైసాలమందస

తలపగ వెన్నెముక

వలె యుండు శిలిమిలేమి ♦ ఎరునక వత్సా

కం పుట్టినప్పుడు దెబ్బతిరే

గిట్టినపుడు గొనిచరదురే ♦ కిరులవిధమునక

పొట్టకుది చచ్చెనరిట

కట్టా! లోభులకెట్టి ♦ కర్మము వత్సా

కం ఉన్నానా నా నా నా నా నా

నా నా నా నా నా నా నా నా నా నా

నా నా నా నా నా నా నా నా

నా నా నా నా నా నా నా నా

కం నా నా నా నా నా నా నా

నా నా నా నా నా నా నా నా

నా నా నా నా నా నా నా నా

నా నా నా నా నా నా నా నా

కం నా నా నా నా నా నా నా

నా నా నా నా నా నా నా నా

నా నా నా నా నా నా నా నా

నా నా నా నా నా నా నా నా

కం నా నా నా నా నా నా నా

నా నా నా నా నా నా నా నా

నా నా నా నా నా నా నా నా

నా నా నా నా నా నా నా నా

కం. ధానముకన్న వేరు ని

ధానమును ను వింబుకన్న • ధనవర్ష్ణమున్

జ్ఞాన బుంతు దొడవును

గానగ నేయెడను నేవు • గదరావతా.

కం. తెల్లలుసచక్కదలంబును

అవసీసానినేఎనరయ • సభిమూసంబున్

ఇనమున చుగ్రునికాంతియు

దలలిచెడ వె కుజన మైత్రీ • దలసకు వత్స

కం. అకొని ఎచ్చినవారిని

వాకిట నిలబట్టిబోకు • పాపంబొదవున్

సికున్ గనిగినమాత్రమె

చీకొట్టక బెట్టుమదియె • శ్రేయమువత్సా

కం. హిరిగురు ఒంధుజనంబుల

నగధుల సత్యవ్రతులను • యాచకగుతులన్

సతతము పూజించినచో

క్షీణనీకా రక్షనుగావె • సిరులున్ వత్సా

కం. అడవుల పాండవులిడుమల

ఒకరే మాండవ్యమునియు ♦ బడడకొఱక

కుమవక ప్రాశ్నతిఫలమే

స్వపమిణి చనంగినోపు ♦ వసుధన్ వత్సా

కం. మునివరు నపమానిగిచియె

ఘనడిద్ర ద్యుమ్నాడనెడు ♦ శ్వానాధుశిలక

వనగజయోని జనిచను

వినుమపమానింప దగదు ♦ శక్తల వత్సా

కం. వెలగల కాలంబిన్వృథ

నలుంగ దగదునీకు ♦ జగధీశుమదిన్

దలపోయుచు ననవరితము

గలప కలను నిర్వహింప ♦ గాడగువత్సా

కం. మహజుండిహలోకంబున

మననలయును భక్తియోగ ♦ మార్గముడై

కనుగొన నాత్మయె నిత్యము

తనవే నిత్యంబుగాదు ♦ ధరిణిన్ వత్సా

కం. విడువూషణశ్రయంబును

బడ ముముపురుషాహరసి ♦ వ్యామోహములన్

పడియుండికు మిహపరముల

గడియింపగనీపు సతిము ♦ గడగుము వత్సా

కిం. కనువిచ్చి చూచినప్పుడు

గండుపు గ్రహిండ్లములను ♦ గనిమూసనచో

గనబడునేయవి కనులకు

మనమున నమ్ముమవియెల్ల ♦ మాయర వత్సా

కిం. సత్యంబె యాత్మదలప న

సత్యంబే యఖిలమరయ ♦ సర్వేశ్వరకుస

గత్యంతరంబు కొఱకై

ప్రతిహమస్పింపుమాత్మ ♦ భక్తిని వత్సా

కం. మలమూత్ర రక్తమాంసము

లలకెడు దేహమురయిది ♦ యాత్మకుమదిలో

దలపం గ గద్దెకుగొను

భోజనా శనులాత్మియైతై ♦ నన్నియొ వత్సా

కం. ఇంటను కీర్త్యపక్షియు

నెలకు నిర్మలమృతము • విను జీవులకున్

కు డియు గ్రుడ్డియు రెండును

అగుటగా యీర్ష్యాపైక • నరయగపత్నా

కం. చందము మరణము జీవికి

వినుకున నహం గుణించు • మృతువకుసతమున్

తరువేక్షణమున తిరులున్

చందము చలిచుం గవలెను • జగతిన్ వత్సా

కం. తొన్నినిత్రాహ్నిని హ్రీహ్రీని

తిన్నినిగాజేయునెపుడు • నిపురకు మొకితో

లొచ్చునుమీ గాదేహం

బిమ్మహిని నిశ్చంబటము • నంచకువత్సా

కం. స్త్రీక్షరులకొసగు పైకిము

వాడి నది నెలకుచొంగు • బంగారంబున్

గోడకుబూసిన వెల్లుము

కూడియు రావునుమి మనకు • గొనగ్గ నత్సా

కం. స్యక్తియుదేశోద్ధరా

సక్తియు భక్తియువరహితః • శక్తియువిద్యః

రక్తియును నూనృతవచః

సూక్తి గలిగిమెలగవలయు • సుమ్మిలనిత్సా

కం. మహదేశము మనభాగ్యము

మవజాతియు మనసునీతి • మఱచితిమికటా

కనివినియెన్న డెరుంగని

గొనములు నేడప్రేమభవ • గొబ్బుననత్సా

కిం. ఎన్నడు స్వరాజ్యమిలవడు

నెన్నడుగన కైకమత్య • మేప్పడునర యం

కెన్నగు స్వతింత్ర సుఖముచు

కమ్మలపండువుగ మనము • గాంతుమువత్సా

కిం. అన్నిటికి వహత్ముండే

శ్నాదుర నిర్వహించ • సర్వస్థలిలోకా

క్షులజాతాదభవకనా

పన్నశరణ్యుండుజేయు • పనులనవత్సా

కం. మంగళము మహాత్మ్యమను

మంగళముర యాంధ్రదేశి • మాతకు నెప్పుడు

మంగళముభారతాంబుకు

మంగళముర దేశభక్త • మణులకువత్సా

క. సరసతనీ హృదుశతకము

సరగునజాతీయపాత • శాలలయందున్

గురువర్షలు శాలకులకు

గతి స్థిగివల్లి సూర • కవి రచియించెన్

సంపూర్ణము.

భువనాద్రి విలాస కృష్ణ భీమారావు

